

[Jane Oksen]

Min personlige holdning er, at læger og alt andet sundhedspersonale selvfølgelig må påtage sig de opgaver, der nu engang hører med til det arbejde, som lovgivningen påbyder dem. Kan de ikke affinde sig med det, må de søge et andet arbejde. Hvis vi giver los her, vil der dukke en lang række andre etiske og religiøse spørgsmål op, ikke bare inden for sundhedssektoren, men også vedrørende en lang række andre ting, hvor man så skal til at diskutere, om folk af forskellige grunde skal fritages for det ene eller det andet arbejde. Vi så det f.eks. i loven om krigsmateriel, hvor man, hvis man var imod krig, skulle kunne fritages for at beskæftige sig med at fremstille krigsmateriel og have ret til understøttelse i stedet.

Man kunne også forestille sig, at læger eller andet sundhedspersonale, hvis de fik pålagt at foretage abortindgreb og nægtede det, i stedet kunne blive berettiget til understøttelse. Vi ville sikkert også se, at man visse steder måske begyndte at strejke. Det er i hvert fald uretfærdigt, at overlæger har større rettigheder end andre læger og kan fritage sig selv for at deltage i svangerskabsafbrydelse. Skulle vi lave om på det, må det i hvert fald være i retning af, at også overlæger og sygeplejersker skal medvirke til det arbejde.

Der vil altid være ubehagelige ting, som læger og sundhedspersonale skal udføre, og der kan også inden for sundhedssektoren være tale om, at folk kunne være Jehovas Vidner, og så kunne de sige: Vi vil ikke medvirke til at give blodtransfusioner. Hvor er vi henne, hvis vi begynder at give los for det?

Et arbejde er et arbejde. Det vil jeg fastholde, men jeg vil selvfølgelig gerne se på spørgsmålet i udvalget. Det kunne måske være et af den slags spørgsmål, hvor man ikke havde gruppedisciplin, da det jo er så fikseret på folks etiske indstilling til den slags ting.

Kirsten Lee (RV):

Efterhånden som man lytter til forhandlingen, forstår man, hvor kompliceret problemet er.

Der er ingen tvivl om, at provokeret abort er et reelt etisk problem. I Det Radikale Venstre ønsker vi at fastholde kvindens ret til fri abort, men vi mener, det er et problem, at der hvert år foretages over 20.000 aborter, hvoraf kun få hundrede foretages på medicinsk indikation.

Man kan spørge sig selv, om det, der i sin tid var en frihed under ansvar for kvinder, ikke er blevet til for lidt ansvar. Det er ikke de unge, der dominerer statistikken. Det er voksne kvinder i stabile parforhold. Det har aldrig været hensigten, at abort skulle bruges som et anti-konceptionsmiddel. Vi har behov for at styrke den forebyggende indsats på dette område. Det er en forebyggende opgave, som passende kunne varetages af vore skolelæger i langt større udstrækning. Det er ikke ligegyldigt, at næsten hvert fjerde svangerskab i dette land ender med en provokeret abort.

Der bør naturligvis være ens regler for alle personalegrupper i sundhedssektoren, når det drejer sig om at blive fritaget for medvirken til abortindgreb. Ret beset er det et paradoks, at en overlæge har ret til at nægte at medvirke til en abort, som en kvinde har ret til at få, medens hans underordnede, som han har en forpligtelse til at uddanne i at foretage indgrebet, ikke har denne ret. Det er muligt, at man kan få en fornuftig juridisk forklaring på det. Jeg er klar over, at man diskuterede sagen indgående i Retsudvalget i 1972-73.

Kristeligt Folkeparti anfører i bemærkningerne til forslaget, at læger og jordemødre er kommet i klemme, fordi de ikke har ønsket at foretage eller medvirke til abortindgreb. Det er ikke Det Radikale Venstres opfattelse, at det er et reelt problem. Man forstår på de forskellige afdelinger at tilrettelægge arbejdet sådan, at hvis en læge ønsker at være fritaget for at medvirke til abort, kan vedkommende godt blive det. Men hvis man fra Kristeligt Folkepartis side kan dokumentere, at det er et problem, vil vi godt være med til at se på det – selvfølgelig.

Det er også nødvendigt at drøfte nærmere, hvad Kristeligt Folkeparti egentlig mener med »at medvirke til« indgrebet. Vi kan have sympati for, at man fritager en operationssygeplejerske, men det kan ikke være rimeligt at fritage det personale, der varetager plejen af patienterne, den menneskelige omsorg før og efter indgrebet. Hvad betyder »at medvirke til« abort?

Der er også situationer, hvor en kvindes ret til abort skal respekteres, og hvor læger, der ikke ønsker at foretage et abortindgreb, ikke kan ansættes. Det er f.eks. tilfældet på Grønland, hvor der i perioder kan være kun én eneste læge i et område. Han kan ikke have ret til at nægte en kvinde et abortindgreb.